

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0215U008592

Державний реєстраційний номер: 0110U007925

Відкрита

Дата реєстрації: 29-12-2015

1. Етапи виконання

Номер етапу: 1

Назва етапу: Класифікація біотопів гірських регіонів України та синфітоіндикаційна оцінка еконіш видів Caryophyllales (Amaranthaceae, Chenopodiaceae), Polygonales, Tamaricales, Salicales, Euphorbiales, Saxifragales. Myrtales – Cornales

Початок етапу: 01-2011

Закінчення етапу: 12-2015

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 05417199

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: 01601, м. Київ, вул. Терещенківська, 2

Телефон: 044-234-40-41

E-mail: inst@botany.kiev.ua

WWW: www.botany.kiev.ua

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Національна академія наук

Код ЄДРПОУ/ІПН: 02033333

Адреса: вул. Володимирська, 54, м. Київ, Київ, 01601, Україна

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Телефон: (044) 234-32-43

E-mail: prez@nas.gov.ua

WWW: www.nas.gov.ua

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 – договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6541030

Напрямок фінансування: 2.1 – фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 7795.57 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Класифікація біотопів гірських регіонів України та синфітоіндикаційна оцінка еконіш видів Caryophyllales (Amaranthaceae, Chenopodiaceae), Polygonales, Tamaricales, Salicales, Euphorbiales, Saxifragales, Myrthales-Cornales

Назва роботи (англ)

Classification of biotopes of rocky regions of Ukraine and synphytoindication evaluation of econiches of Caryophyllales (Amaranthaceae, Chenopodiaceae), Polygonales, Tamaricales, Salicales, Euphorbiales, Saxifragales, Myrthales-Cornales species

Реферат (укр)

Об'єкт дослідження - біотопи Криму, Карпат, види родин Amaranthaceae, Chenopodiaceae, Polygonaceae, Salicaceae, Tamaricaceae, Frankeniaceae, Droseraceae. Мета дослідження - розробити класифікацію біотопів Гірського Криму та уніфікувати її відповідно до загальноєвропейських класифікацій. Провести синфітоіндикаційну оцінку еконіш видів порядків Caryophyllales (Amaranthaceae, Chenopodiaceae), Polygonales, Tamaricales, Salicales, Euphorbiales, Saxifragales, Myrthales-Cornales. Методи дослідження - геоботанічні описи були введені в базу даних TURBOVEG 2.90 з подальшою обробкою даних в програмі DJUCE 7.0. З метою визначення кількісних показників екофакторів використана методика синфітоіндикації. Бальну оцінку описів за екологічними факторами здійснено за допомогою екологічних шкал Я.П. Дідуха в програмі JUICE. Всі подальші розрахунки отримані за допомогою програми Statistica 7.0. На прикладі модельного об'єкту з невисоким різноманіттям біотопів, але їх складним мозаїчним поєднанням - Карабі-Яйли - оцінено екологічну диференціацію біотопів і відображено різні аспекти а-, b-, g-ценотичного різноманіття. На основі методики синфітоіндикації проведено порівняльну бальну оцінку типових угруповань Польських Татр, Українських Карпат і Гірського Криму за 12-ма провідними екофакторами, що відображають градієнт змін у межах кожної гірської системи. Визначені лімітувальні межі показників екофакторів для обраних синтаксонів, ступінь кількісної екологічної відмінності між угрупованнями цих гірських територій, характер залежностей між провідними екофакторами для кожної гірської системи, а також екологічну специфіку розглядуваних гірських систем. Зокрема, відображені важливі закономірності щодо зміни показників основних кліматичних факторів, які визначають місцезнаходження цих гірських систем у глобальному екопросторі. Подано загальну характеристику родин Amaranthaceae, Chenopodiaceae, Polygonaceae, Salicaceae, Tamaricaceae, Frankeniaceae, Droseraceae. Для кожного виду наведено біологічні відомості за 15 пунктами, охарактеризовано кліматоп, едафотоп, географію (додатково подані карти поширення в Україні), ценотоп, оцінено його значення, потребу в охороні та відношення до антропогенного фактора. Результати НДР є важливими у зв'язку із процесами євроінтеграції та наближенням до європейських стандартів, підходів до класифікації екосистем та виділення рідкісних біотопів. Отримані дані важливі для розробки заходів щодо охорони біотопів і прогнозування їхніх можливих змін.

Реферат (англ)

Object of the study - habitats of Crimea, the Carpathians, as well as the species belonging to Amaranthaceae, Chenopodiaceae, Polygonaceae, Salicaceae, Tamaricaceae, Frankeniaceae, Droseraceae families. Objectives of study - development of habitat classification of Crimean Mountains and its unification with European classification systems; synphytoindication ecological niches assessment of species belonging to Caryophyllales (Amaranthaceae, Chenopodiaceae), Polygonales, Tamaricales, Salicales, Euphorbiales, Saxifragales, Myrthales-Cornales orders. Methods - geobotanical relevés were entered into the database TURBOVEG 2.90 with further data processing using DJUCE 7.0 software. In order to determine the quantitative environmental factor indicators, synphytoindication method was used. Point-based scale assessment for the ecological factors was performed using ecological scales of Ya.P. Didukh and JUICE software package. All further calculations were performed using Statistica 7.0 software. On the example of model object with low habitat diversity, but complex mosaic combination - Karabi-Yayla - we have evaluated ecological and habitat diversity. Differentiation reflects various aspects of a-, b-, g-coenotic diversity. Based on synphytoindication methodology, comparative point-based assessment of model communities of Polish Tatra Mountains, the Ukrainian Carpathians and Crimean Mountains using 12 leading ecological factors and reflecting the gradient changes within

each mountain system was done. We have studied limiting indicator boundaries for the selected syntaxa as well as the degree of quantitative ecological differences between plant communities in each mountain areas, the relationships between leading ecological factors and other ecological peculiarities of studied mountain systems. In particular, we have illustrated the important patterns of fundamental climatic factors changes determining the location of mountain systems within the global ecological space. The general characteristics of Amaranthaceae, Chenopodiaceae, Polygonaceae, Salicaceae, Tamaricaceae, Frankeniaceae, Droseraceae families were also given. For each species biological information was presented according to 15 sections corresponding to climatope, edaphotope, geography (including distribution range maps in Ukraine) coenotope, estimated value, conservation status and anthropogenic impact. The research results are of great importance because of the European integration and adaptation of ecosystem and rare habitats classification approaches to the European standards. The results are important for the development of conservation measures for habitats and prediction of possible changes.

Індекс УДК: 574, 574.4(292.485+23.071)477+582.926.4+583.929

Коди тематичних рубрик НТІ: 34.35.01

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Класифікація біотопів Гірського Криму їх созологічна оцінка, синфітоіндикаційна оцінка еконіш видів Caryophyllales (Amaranthaceae, Chenopodiaceae), Polygonales, Tamaricales, Salicales, Euphorbiales, Saxifragales, Myrthales-Cornales

Назва продукції (англ): Classification of biotopes of the Mountain Crimea and their sozological synphytoindication evaluation of econiches of Caryophyllales (Amaranthaceae, Chenopodiaceae), Polygonales, Tamaricales, Salicales, Euphorbiales, Saxifragales, Myrthales-Cornales species

Очікувані результати: наукові монографії

Галузь застосування: Дослідження та розробки в галузі природничих та технічних наук 73.10.0

Опис продукції (укр): Розроблено класифікацію біотопів Криму до шостого рівня, подано ключ для визначення біотопів, наведені приклади описів для кожної групи. Здійснено созологічну оцінку описаних біотопів та виділено рідкісні біотопи для даного регіону. Дано детальну синфітоіндикаційну характеристику 202 видів родин Amaranthaceae, Chenopodiaceae, Polygonaceae, Salicaceae, Tamaricaceae, Frankeniaceae, Droseraceae.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДДКР

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження: 2016 р.

Виробник продукції: відділ геоботаніки та екології Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного НАН України

Споживачі продукції: Міністерство екології та природних ресурсів України, місцеві органи охорони навколишнього середовища

Перспективні ринки: продукція не комерційна

Права інтелектуальної власності: не оформлені

Форми та умови передачі продукції: за договором

7. Бібліографічний опис

1. Дідух Я. П. Оцінка созологічної значимості біотопів // Біотопи (оселища) України: наукові засади їх дослідження та практичні результати інвентаризації. Мат-ли роб. семінару (Київ, 21-23 березня, 2012). - Київ-Львів. - 2012. - С. 142-150. 2. Дідух Я.П. Новий підхід до оцінки стійкості та ризиків втрати екосистем // Доповіді НАН України. - 2014. - №8. - С. 149-155. 3. Дідух Я.П. Основи біоіндикації. - Київ: Наук.-вироб. підпр."Видавництво "Наукова думка" НАН України, 2012. - 343 с. (29,25 ум. друк. арк.). - Тираж 300, - ISBN 978-966-00-1255-4. 4. Дідух Я.П. Синергетичні підходи до оцінки ландшафтно-екологічної диференціації Карабі-яйли (Гірський Крим) // Український географічний журнал. - 2014. - № 1. - С. 36-43. 5. Дідух Я.П., Четвертних І.С. Порівняльна синфітоіндикаційна оцінка рослинності Польських Татр, Українських Карпат і

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 141

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Дідух Яків Петрович

Контар Ірина Сергіївна

Мала Юлія Іванівна

Мосякін Андрій Сергійович

Соколенко Уляна Михайлівна

Фіцайло Тетяна Василівна

Керівник організації:

Мосякін Сергій Леонідович (д. б. н., професор, член-кор.)

Керівники роботи:

Дідух Яків Петрович (д. б. н., акад.)

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.